

ELŐFIZETÉS:
jul.—sep. . . . 1 frt. 80 kr.
fél évre . . . 3 " — "
A lap szellemi részét illető küldemények a szerkesztő-, anyagiak pedig a tulajdonosnak küldendők.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

BÁCSKA.

HIRDETÉSI DÍJ:
egy 1 hasábos petit sor 10 kr., többzori hirdetésnél olcsóbb. Nyitlatter sor 12 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél 30 kr. A hirdetések VOLF JÓZSEF kereskedése, BITTERMANN NANNOR nyomdája és a szerkesztőnél fogadtatnak el.

Egyes szám ára **15** kr. | Megjelenik e lap minden **7., 14., 21.** és **28-án** | Egyes szám ára **15** kr.

Gyermeknevelés.

II.

nő szent hivatása az, hogy az emberiség anyjává és nevelőjévé legyen. Ezen hivatás folytán a nő az emberi méltóság magaslatára emeltetett úgy természeti mint erkölcsi és társadalmi tekintetben is.

A klasszikus ókor idejében majd minden házban az ugynevezett házi istenek, mint a család védői, tiszteltettek. E házi nemtőknek oltárokat emeltek, melyeken azoknak a termények legjavából áldozatokat mutattak be. Ezen házi istenek az akkori népek felfogása szerint az elhalt emberek lelkei voltak; e lelkek láthatlanul a földön megjelentek s a család védőivé lettek. Eltűntek a házi nemtők azok iránti tiszteletnyilvánítás megszűnt bár, de nem szűnt meg azokkal a családi tűzhely. A kor előhaladása, az újabbkori szokások, az ipar előmenetele, a tudomány újabb vívmányai által noha felette sok változás idéztetett elő a család beléletében, mindazáltal a család eredeti jellegéből mit sem veszített. A ház még mai napig is oly szentély, melyben létezik oltár, s ez oltáron a szeretet mutattatik be a természet urának. A hű és gyöngéd szivek, melyek egyedül hivatásuknak élnek, melyek csupán védenek javáért, jólétéért dobognak, mindmegannyi áldozó oltárok.

Vajha minden anya hű őrzője volna a családi tűzhelynek s vajha folyton szemelőtt tartaná azt, hogy a család geniusa mindenütt felette lebeg s terjeszti ki védő szárnyait ott, hol a szeretet, egyetértés, békesség és a női erény honol! Igen szépen mondja Dr. Stoy, hogy a természet tudomány azon időtől fogva, mióta művészi kéz segélyével görcsövet nyert egészen új, nem képzelt világot leplezett le, és napfényre hozott oly tüneményeket, miket az ember magának ezelőtt megmagyarázni képes nem volt. Ámde az ember belvilága már régóta birtokában van az előnynek. Mert hisz az anyai szem

azon eszköz, melynek segélyével lehetséges a gyermeki lélek ama legtitkosabb redőibe is bepillantani.

Az anya, ki többnyire sőt mondhatni folytonosan gyermekével él, vajmi könnyen megismeri annak ugy lelki mint testi sajátságait. E szavak igazságát megerősíti a következő történeti tény: bizonyos iparos segéd több év leforgása után külföldi utjáról hazájába tért vissza; utközben betér egykori barátjához, ki őt azonban nem ismerte meg. Erre találkozik ifjúkori kedvesével, kit nem csekély örömmel siet üdvözölni; jobbát nyújtá neki a változatlan hűség és szeretet jeléül; de a leány reá nem ismer. Megszomorodott szívvél folytatá erre útját, és ime! mankóra támaszkodva templomból jön a drága, őszbe borult anya s éles szeme az idegenben rögtön szeretett fiára ismer.

A zsenge gyermek őrangyala az anya; a családi kör forrásából merithetünk tehát egy szebb jövőt. Az anyáknál keresendő a segély, hogy a nagylelkűség, hűség, szeretet, önmegtartózkodás, egyetértés stb. iránti érzetnek e földön állandó lakhely biztosítsák. Midőn egyszer első Napoleon egy tekintélyes és nemeskeblű hölgyhez kérdést intézett, mi módon lehetne a francia társadalmi állapotokat javítani? A nemeslelkű hölgy ezt felelé a császárnak: »Gondoskodjék, Sire, arról, hogy Franciaországnak jó anyák álljanak rendelkezésére.«

Az értelmes, gondos és jó családanya felette erős védőpajzs, melyre a nép s a nemzet jóléte támaszkodik, ezért kell, miszerint erőnk teljes megfeszítésével odatörekedjünk, hogy a nők e magasztos hivatásukra kellőleg és gondosan kiképeztessenek.

»Szeretett hazám! — kiált egy nagynevű paedagogunk — már nem egyszer utaztam be bájos virányidat s termékeny rónáidat, elégtelen szemlélttem városid virágzó iparát s békés falvaidd csendes munkálkodását; meg-meg látogattam számos családot, s bebenéztem a kisedek

➡ **Mai számunkhoz melléklet van csatolva.** ➡

szobáiba is, hogy megismerjem, mily nevelési rendszer szerint neveltetnek a gyermekek. Városokban és falvakban a lakosok beszédtrágyát közönségesen a rossz időjárás, a munkabér, a tönk s hasonlók képezték. A családi körben ritkán láttam azt, hogy az anya gyermekeivel foglalkozott volna; a leányok és asszonyok asztalain mindenféle szövetek s néhol könyvek is heverték, ámde ezek közt hiába keresett volna szemem a nevelés körébe vágó vagy akárcsak ismeretterjesztő könyvet. Az anyák szerették magzataikat s még sem gondoskodtak eléggé arról, hogy a házi kör szentélyébe be ne lopódzék nyerskéz s el ne vesse a zsenge gyermeki szívbe a félelem és dac, a konokság és durvaság, a becstelenség és bujaság magját. S bár az anyák gyermekeik iránt határtalan szeretetet tanusítottak is, mindazáltal felelték azt, hogy a gyermek szívére idejekorán hatni, az érzelmeiket nemesíteni s az élet igazi útját megjelölni égetően szükséges.

Vajmi szomorú képe ez a mi családi életünknek! Hogy a gyermeknevelés ily viszonyok közt előre nem haladhat, kétséget sem szenved. Ha óhajunk s ugyan ki ne óhajtana azt, hogy gyermekeink helyesen és józanul neveltessenek, forduljunk az — anyákhoz. Mert ha az anyák nem csak itt ott, hanem általában gyermekeiket úgy szellemileg mint testileg gondosan ápolni fogják, s habár nem is mint az arra kiképzett tanítónők, amiként azt Pestalozzi óhajtá, hanem legalább mint hű őrangyalok amint ezt Comenius Amos elve követeli; ha az anyák védenek iránti nemes lelkesültsége támasztotta gondoskodás alkalmával szorgosan ügyelni fognak arra, hogy gyermekeik teste s lelke egyenletesen fejlesszessék és soha hervadásnak ne induljon; ha a jó könyvekben és tapasztalt férfiaknál és nőknél egyaránt tanácsot keresnek, miként lehetne gyermekeik neveltetését sikerrel keresztül vinni; ha végre még arra is gond fog fordítani, hogy a szegény és árvaságra jutott gyermekek is gondos házi nevelésben részesüljenek: akkor méltán mondhatjuk azt, hogy haladunk, mert »egy szebb jövőnk« hajnalcsillagának fénysugarai csak akkor fognak mutatkozni népnevelésünk egén.

Az anyaság a nő legmagasztosabb adománya azok közül, miket számára a természet kijelölt. Felette szép, noha nehéz feladat az, melyet a társadalom az anyától követel; az anya a zsenge kisedet ápolója, vigasztalója; ő annak vezetője az élet tövises utain; ő az erkölcsnek a szépnek védangyala; ő ama jótékony s éltető napsugár, mely virágzásba hozza a gyermeki szív reményteljes bimbait! A nemzetnek új nem-

zedéket nevelni, a családban szép példaadással fenntartani a nemzeti büszkeséget, erkölcsöt, szokásokat, a haza iránti szeretetet, valamint az ős szülőktől örökölt nyelvet is!

Vajmi szerencsések ama gyermekek, kiket jó anya nevelt. Ily gyermeket az anyai szeretet mint védő szellem és örökdő angyal kíséri a nyilvános élet nagy utain, mely távol idegen földön is mindig felette lebeg, fülébe sugva a messze távolban hátrahagyott családi körben történt eseményeket, mely véd, óv és lelkesít. Boldog s felette gazdag azon gyermek, ki jó gondos anyával bír s bár szegényes, javított, de tiszta öltözet takarná is zsenge testét! Tiszta, vidám arca fénylik az örömtől, rendbe szedett hajszálai ékesítik kis fejét, mely telve van ártatlan gyermekies gondolatokkal. Hisz érez-e hiányt valamiben ha anyja van? Mi értéke van annak a gyermek előtt, ha a világ összes kincsei terülnek el előtte, s ha aranyba öltözik is, midőn a kérlelhetlen halál elszakítja tőle édes jó anyját?

Az anyát anyai hivatása terén ama szeretet vezérli, melylyel a gyermekéhez ragaszkodik; e szeretet hatalmával védi, neveli és óvja magzatát

A gyermeki szív a szeretet után vágyik, miként a virág a napsugár után, s ha nélkülöznie kell e szeretet lágy melegét haloványan virágzik, napról napra satnyul; a virágból kifejlődő gyümölcs meg nem érik, leroskad az önzés és dicsvágy nagy sulya alatt.

Ámde a szeretetnek nem szabad az egész anyai szívet betöltenie úgy, hogy valamennyi női érzet az egy anyai érzelmenek uralma alá jusson. Vajmi szegény szív volna az, melyben az emberiség iránti szeretetnek csupán ez egyetlenegy érzete felvirágoznék!

Az anyának gyermeke iránti szeretete nem csak hogy a legtermészetesebb alapra van fektetve, hanem a szó szoros értelmében a legmagasztosabb is. Sajnos azonban, hogy e szeretet igen gyakran kizökken a rendes kerékvágásból s majomszeretetté fajul, mely felette káros befolyással bír. Vannak ugyan, noha igen-igen ritka példák, hol az anya magzata iránti szeretetében önző; miután a gyermeknek életet adott, azt hiszi, hogy az csupán számára van teremtve s korántsem engedi a világnak azt, hogy örüljön kincseinek, valamint számára sem létezik a világon más mint gyermeke; — minden érzelmét sőt kötelességét is egyedül csak gyermekének szenteli; él akként, mintha csupán arra lett volna teremtve, hogy anyává legyen. Hisz gyermekkel birni, — semmi érdem, gyermeket jól nevelni — nagy jótétemény.

Az anyát a szeretet teszi engedékenynyé vagy zsarnokká! Azonban az anyai szeretetet eredetileg még a legcsekélyebb fokban sem lehet önzőnek mondani, sőt ellenkezőleg az anya szeretete eredetileg áldozatkész, képes a legmagasabb foku önmegtagadásra is s épen nem hasonlós.

Minden más szeretet viszonyszeretetet kíván, sőt követeli, hogy az ő gyengéd hajlamainak bizonyítékai viszonoztassanak, kíván elismerést: az anyai szeretet azonban a viszonzóparányi részével is megelégszik.

A pusztá szeretet azonban nem elégíti ki a gyermeket; ha az anya gyermekét csak szeretné s annak keblét csupán szeretetével melegitené, anyai hivatását nem töltené be kellőképen, a társadalomnak nem nevelne valódi embereket. Az anyának tudnia kell nevelni gyermekét, ez az ő feladata, magyar anyának ez a hivatása!

A szeretet ama ösztön, mely felette uralkodik s mely őt magzatához köti, kinek életet adott; gyermekét vezetni, nevelni, annak testi s lelki javáról való gondoskodás az ő anyai kötelessége.

Az útmutatás e szent kötelességek teljesítéséhez, kell, hogy alapot nyerjen saját lelkében, jellemében, szívében és műveltségében; a kivétel mind a mellett fontos és kiváló nevelési ismereteket igényel, miket sajátjává tennie kell; ámde a szerzett ismereteknek is édes kicsi hasznát veszi, ha szívében nem honol az emberiség iránti szeretet, ha erkölcsi érzete nem nyugszik az erény szilárd alapkövén.

A gyermek első nevelője, szellemi erőinek hatalmas fejlesztője, hű vezetője saját édes anyja, és miután a társadalom terén oly annyira tekintélyes feladat az anyának jutott osztályrészül, az államnak, a nemzetnek, a társadalomnak fekszik tehát érdekében, hogy az anya legyen kitűnő nevelő, ügyes szellemfejlesztő és művelt, megbízható vezető.

Az anyák egyik fontos feladata az, hogy gyermekeik felett már a legzsengőbb korban is, még pedig kivált azon időszakban, a midőn a gyermek testi és szellemi neveltetése nagy és döntő befolyást gyakorol egész jövő életére és ezért kell, hogy a nők neveltetését és hivatásukban tökéletes kiképeztetését legfőbb törekvésnek és gondnak ismerjék el azok, kik a nemzet, a társadalom sorsát kezökben tartják; ezek tűzzék ki célul azt, hogy a nők teljesen képesek legyenek anyai hivatásuk terén, dús eredménynyel működni, hogy tudjanak a nemzetnek derék, öntudatos, művelt tagokat felnevelni, a nemzet s a haza iránti kötelességeiket teljesen

ismerő, hazájokat hiven szerető polgárokat kiképezni!

Paedagogiai titok, miként az első benyomások tartósan hatnak az ember lelkére. A lélek a gyermek zsenge korában lágy viaszhoz hasonlít, melyet különféle idomokká alakíthatunk át azon különbséggel, hogy a viaszból készített alakot még kijavíthatjuk, mit azonban a lélek felfogott, az benne rögtön meggyökeredzett s azt onnan nem oly könnyen lehet többé kiűzni.

Mindazon szavak, melyeket az anya gyermeke szívébe egyszer csepegtetett, korántsem vad virágok, de miként a hatalmas és életerős törzs csupán a halálos seb következtében válik el gyökerétől, ép úgy és oly szorosan összekötvék az anya jó tanácsai, lelkesítő, buzdító szavai és szép példái a gyermek életével, érzelmeivel és gondolataival annyira, hogy egyedül a halál képes megsemmisíteni azok hatalmát és erejét!

Mínt hogy a lélekben mindig hátra marad s állandóan helyet foglal valami minden benyomásból, hassunk tehát oda, hogy a gyermek első neveltetését a szeretet uralja. Az első nemes benyomások, ha azokat a gondos anya tovább fejleszteni tudja, összezúznak minden rosszat és évek múlva a világ zajában a gyermeket környező sötétség közepette ismét fellobban az anyai szeretet fényes lángja, mely most sokkal szebben, tisztábban világít mint máskor.

Az anya mindig közelebb áll magzatához, a gyermek is több őszinteséggel ragaszkodik anyjához, kérelmével ő hozzá fordul leghamarább s mindenét reá bizza még pedig nem csak azon időben, a mikor még csak körülötte képes mozogni, és segédkezését szükségli, hanem akkor is, a midőn már elhagyta a családi kört s küzd a nyilvános élet viharúzte hullámaival.

Miért hatnak lelkünkbe oly mélyen ama szent hangok, melyekről népdalaink egyikére vagy másikára ismerünk? Miért szorul szívünk s miért könnyez szemünk, ha azokat távol idegen földön halljuk? Miért vonzódik lelkünk oly nagyon szülőhelyéhez s miért vágyik oly igen hazája után? Miért telik meg keblünk kimondhatlan öröm-érzelmekkel akkor, midőn halljuk amaz éneket, melyet anyánk egykor dalolt? Az anyai szeretet hatalma ez, ama kipuhatóhatlan szent érzés az, mely minket szülőföldünkhöz láncol!

És bár az egész világtól elhagyatva, eltaszítva, elárulva és megcsalva mint szerencsétlenek nyugtot sehol nem lelve a nagyvilágban szerte szét bolygunk védelem, öröm s szerencse nélkül, még is menhelyet, vigaszt, erőt, bizalmat és megelégedést a hű anyai szíven nem lelünk-e?

Még az is, ki az emberinem táplálta ére- nyekben nem hisz többé; ki a földöni jólét elér- hetésében minden reményét veszté; kit elhagyott az emberiség iránt nyilvánítandó szeretet, any- jához siet, hogy szívsebeinek fájalmát enyhítse.

Krajcsik Soma.

Árlejtési feltételek Bács-Bodrogh megye székházának kibővítése és megtoldása iránti építkezés biztosítása tárgyában.

(Folytatás.)

Vállalati különleges feltételek.

Azon segédek és munkások, kik az építésvezetőség irányában engedetlenek, vagy tiszteletlenséget tanusítanak, valamint azok is, kik mesterségüket nem értik kellőleg, vagy nem fejtenek ki kellő szorgalmat, az építésvezetőség első felszólítására, az építkezéstől rögtön elbocsátandók és más megfelelőbb egyénekkel pótolandók.

2) Az építés kezdetekor az építésvezetőség egy építési naplót nyit, s azt az építés befejeztéig vezeti.

Az építési napló rendeltetése az építésre vonatkozó adatok nyilvántartása, ehez képest abba különösen mindazon teljesített munkák is beleíratnak, melyek a tervekben előtűntetve nincsenek és melyek méretei vagy súlya az épület elkészítésével után nem mérhetők.

Vállalkozó köteles az építési naplót folyvást figyelemmel kísérni s annak tartalmáról tudomást szerezni, valamint azt az építésvezetőség kívánatára bármikor, de mindenestre rendszeren minden tizenöt nap alatt egyszer aláírni s netaláni kifogásait a „Jegyzetek“ című rovatba beírni, mely jegyzetekre az építésvezetőség netaláni ellenészrevételeit beiktatja.

Ha a vállalkozó a kitűzött határidőben az építési napló megtekintését, illetőleg aláírását elmulasztaná, akkor ő kifogástételi jogától elesik s úgy tekintetik, mintha a naplóban foglalt bejegyzéseket kifogás nélkül aláírta volna.

Vállalkozó kötelezi magát az építési naplót építési ügy, mint a megrendelési könyvet teljes bizonyító erejűnek elismerni.

B) Határozatok az egyes építési években teljesítendő munkákat illetőleg.

Az építkezés a szerződés jóváhagyása után, az építési bizottság által megállapítandó időben kezdendő meg, és oly erélyel folytatandó, hogy az 1880-ik évi október hó 31-ig az összes szükségszerű lebontások, továbbá az összes pincek és pince alapárkok kiásása, végül a pince és földszinti alapfalak — bezárólag a lábazatig tökéletesen elkészüljenek, valamint a pince boltzatok is, mennyiben ez az építésvezetőség részéről kívántatnék. Az ideiglenes árnyékszékek felállításának a lebontásokat meg kell előzni.

Az építés 2-ik évében — 1881-ik évi október hó 31-ig terjedő időközön belől, az építésvezetőség által megállapítandó határidőkre elkészítendőek lesznek az összes földszinti, 1-ső és 2-od emeleti falak, és az építésvezetőség rendelkezéséhez képest a tűz és toronyfalak is.

Ugyanezen évben az építésvezetőség által kitűzött határidőig tökéletesen helyreállítandó a földel-

szék, továbbá a tetőfedési munka is; a tetőzetten alkalmazandó padlásablakok helyreállításával és esetleg a villámhárítók alkalmazásával együtt; nemkülönben az építésvezetőség ebbeli rendelkezéséhez képest a tető vízlevezetésére szolgáló csövek és csatornák ideiglenes, s esetleg végleges elrendezése; magától értetvén hogy ezen 2-ik építési évben teljesítendő munkák vállalkozója által az összes szabadonnyíló ajtó és ablaklyukak téglával ideiglenesen berakandók lesznek, valamint hogy a főfalegyen és a tetőzet közötti rész is, a mennyiben ennek és a párkányzatnak is végleges helyreállítása, az építésvezetőség részéről el nem rendel- tetnék.

Az építés harmadik — utolsó — évében, jelesen október hó 31-ig terjedő időközben, az építésvezetőség részéről megállapítandó határidőkre, foganatosítandók lesznek a még hátralévő többi összes munkák, úgy hogy az egész építkezés 1882-ik évi október hó 31-ig teljesen befejezve legyen.

Alattomban értetik ugyan, mind a mellett itt is világosan kiköztetik, hogy mindazon munkák, melyek az építési egyes években foganatosítandó munkákkal kapcsolatban vannak, mint például a vaskapcsok és más egyebek, az illető vállalkozó által, az építésvezetőség megrendelése szerinti határidőkre pontosan kiszolgáltatandók, és illetve helyreállítandók lesznek.

C) Határozatok az építési munkákat illetőleg.

Kömvés-munkák.

1. §.

Az építés a szerződés végleges jóváhagyása után, az építési bizottság határozata alapján rögtön megindítatik és a vállalkozó részéről oly erélyel lesz folytatandó, hogy az épület a szerződésben megállapítandó határidőre elkészülhessen illetőleg az összes építési munkák 1882-ik évi október 31-ig teljesen befejeztet- hessenek.

2. §.

A kömvés-munkák vállalkozója köteles az építésvezetőség és annak segédei számára zárható és télen vállalkozó által fűtendő irodát építeni saját költségén, — a nyerendő terv szerint.

A mennyiben ez a tér szűke miatt létesíthető nem lenne, ez esetben a vállalkozó saját költségén az építési idő tartamára a szomszédságban fekvő bérházak egyikében, — világos és egészséges lakást bérel a fentemlített tervben megjelölt helyiségeknek megfelelőleg.

Megjegyzendő azonban, hogy az utóbbi esetben a bérelendő építési irodahelyiségekre nézve a vállalkozó az építésvezetőség beleegyezését előlegesen kieszközölni s az ez irányban netán fölmerülő kivánságoknak megfelelőleg tartozik.

Köteles ezenkívül a vállalkozó valahányszor az építésvezetőség kívánni fogja, egy rajzoló-segédet bo- csájtani az építésvezetőség rendelkezésére, ki a szóban lévő építés érdekében szükséges rajz- vagy írásbeli má- solásokat végzendi.

3. §.

A kömvés-munkák vállalkozója köteles saját anyagaiból és költségén létesítendő állványokat, mint- a- iveteket és kerítéseket a megkivántató méretű, jóságú és mennyiségű fadeszka- és vas-nemüekből helyreállí- tani, s a felállításnál kellő vigyázattal eljárni, hogy mindennemű kárnak vagy szerencsétlenségnek eleje vé- tessék.

4. §.

Ha az alapásánál az alapföld oly minőségűnek mutatkoznék, melynél fogva a szerződésben benn nem foglalt, vagy attól eltérő alapozási mód válnék szükségessé: akkor köteles a vállalkozó azt az építésvezetőség utasításai szerint elkészíteni s azért az egyezmény árakhoz mért árpótlást nyer. Egyébiránt a vállalkozó felelős marad minden kárért, mely a falakon nem eléggé szilárd alapozásból származnék.

5. §.

Az alap- és pinceásásból került földmennyiség elszámolásánál az alapárok méretei számítandók a természetföld szaporodására való tekintet nélkül.

A netalán meg nem védett, beszakadt partok földtömegének eltávolítása egyedül a vállalkozót terheli.

6. §.

Az alapfalárkok feneke egészen vízszintesen kiásandó és teljesen kiegyenlített; mélységüket az építésvezetőség határozza meg.

Az alapzatok kellő hordképességéről egyedül a kőműves-munkák vállalkozója marad felelős.

7. §.

A felhasználandó téglák szabályszerű méretűek (11½" h. 5½" széles 2½" vastag) éles szélekkel, szabályos alakkal, tehát egészen egyenes oldalakkal bírók legyenek, torzfelülettel birniok nem szabad, továbbá jól kiegészítve és jól átdolgozott tiszta agyagból készült hordképesek legyenek, mészherek, vagy más idegenszerű földes vagy növényi részek nélkül.

A felhasználandó vízhatlan mészherek jó minőségű gyorsan kötő mészherek legyenek.

A felhasználandó eleven mészherek a legjobb minőségű legyenek úgy, hogy oltás után teljesen szétolvadjon. A víz tiszta folyó- vagy kútvíz legyen.

A szállítandó homok tiszta szemcsés és éles dunai homok legyen, kézben dörzsölve, azt be ne piszkítsa, kövecseket tartalmaznia nem szabad.

A meszet nagyobb mennyiségben annak idejében szorgosan meg kell oltani s meszgödörökbe gyűjteni, hogy kellőképpen felolvadhasson. Megoltása után legalább három hétig kell a meszgödörben állania, mielőtt felhasználtatnék, s ezen idő alatt 0.32 metres homokréteggel kell azt betakarni.

A vakolat 1 rész mészherek és 2 rész homokból álljon s jól megkavartassék.

A tettleges vegyítésarány egyébiránt az építkezés helyén az építésvezetőség által határozatik meg mind a kétnemű vakolatra nézve, s ezen aránynak folytonosan meg kell tartatnia.

8. §.

Minden vakolatsimiték csak a falazat teljes kiszáradása, a meszelés pedig a simíték teljes kiszáradása után eszközöltessék. A helyiségek belső simítékvakolatának készítésére a legnagyobb gond fordítandó.

9. §.

Az esőviznek az építkezés helyéről való levezetését a kőművesmunkák vállalkozója köteles eszközölni s az esőzés beálltával ez iránt rögtön saját költségén intézkedéseket tenni.

10. §.

A kőművesmunkákhoz szükségrendő állványok a többi mesteremberek használatára is meghagyandók.

11. §.

A boltfalazat kitűnő minőségű téglákból, jó vako-

lattal és különös gonddal készítendő. A boltlábak a támfalakkal egyidejűleg építtessenek s a boltozatot, ha befejeztetett, hig vakolatréteggel kell borítani.

A boltozat-kapocsvasak a boltozás előtt szorgalommal és pontossággal húzassanak be és feszíttessenek meg.

12. §.

A párkány-falazatoknál szükséges, hogy a téglakötés a lehető legnagyobb gonddal eszközöltessék, az alakítás a minták (Chablonok) szerint történik.

A simítás tisztán történjék és a párkánysimiték vastagsága másfél vagy legföljebb két centiméternél nagyobb semmiesetre ne legyen.

A minták szélei, hogy a húzás tisztábban történhessék, bádoggal legyenek beszegve és szigorúan a művezető által természeti nagyságban rajzolt minta szerint kell kimetszve lenniök.

13. §.

A homlokzatok, vagy az épület belsejében előforduló dízsimitékek a legnagyobb gonddal és szigorúan a művezető rajzai szerint készüljenek.

14. §.

A kőművesmunkák vállalkozója köteles építési anyagait saját költségén az építés helyére szállítani, s ezekből csak azon anyagokat szabad az építéshez felhasználnia, melyeket az általa bemutatandó és az építési bizottság által zsinórmértékül megállapítandó minták szerint az építésbizottság jóminőségűeknek ítélte; azon esetben, ha a vállalkozó más anyagokat használt volna fel, köteles azokat szerződés szerűekkel saját költségén kicserélni.

Jó minőségű anyagból létesített, de az általános vállalati feltételek 31-ik §-ában előirt igazolvány kiszolgáltatásáig bármily módon megsérült vagy használhatatlanná vált épületrészeket köteles a vállalkozó az építésvezetőség kiváratára, saját költségén kijavíttatni, vagy egészen újból készíttetni.

Az építési anyagok jóságát és szilárdságáért a vállalkozó marad felelős és kötelezi magát minden, a falazatokban mutatkozó fogyatkozást, mely az ahoz használt anyag nem eléggé szilárd voltából származottnak látszik, a jótállási idő tartama alatt, saját költségén nem csak kijavíttatni, hanem a silány falazatot általában véve helyreállítani.

15. §.

A kőművesmunkák vállalkozója kötelességében áll, a téglák közti hézagokat egyenes falazatnál 9, boltfalazatnál 6 millimeter vastagságban készíttetni s e mérték szigorú megtartása céljából a homokot kellőleg megrostáltatni; a legnagyobb gondot kell ezeken kívül fordítani arra is, hogy helyes „kötés“ jöjjön létre s a falazat egyes rétegei a vízszintes és függőleges irányban szigorúan megmaradjanak; a boltozatok és ívek megvédése, továbbá a bolt- és ívlábak pontos elkészítése is az ő gondjai közé tartozik.

E végből a szabvány szint-vonal alkalmas módon feltűnővé teendő.

A kőművesmunkák vállalkozójának a legszigorúbban megtiltatik, hogy a falazatokat, elhelyezéseket és egyéb munkákat a kőművesek által általánosan (in accord) eszközöltesse, — határozottan kiköztetvén, hogy minden munka napszámban készíttessék, hogy e munka szilárd és kifogástalan legyen.

16. §.

▲ kőfaragó- és szobrász-készítmények elhelyezése

a köbtartalom szerint számított falazatokba, a köveknek minden megsértése nélkül eszkozlendő.

Minden párkány, díszsimiték és elhelyezési munka szigorúan a művezető részlettervei szerint készitendők.

A díszművek elhelyezése a legnagyobb gondal eszkozlendőség.

17. §.

Miután az épület valamenyi mesterember részéről elkészült, köteles a kőműves-munkák vállalkozója az egyes helyiségeket olyképen kitisztítani és rendbe hozni, hogy az épület a használatnak rögtön átadathassék.

18. §.

Köteles ezenkívül a kőműves-munkák vállalkozója a közbiztonságra vonatkozó szabályokat minden műveletnél szigorúan szem előtt tartani.

19. §.

A létesített munkákért járó keresményi összeg kiszámításánál a következőket kell szem előtt tartani:

a) A létesített munkák az utánmért méretek és a helybenhagyott egységi árak alapján vétetnek számításba. A vállalkozó által az építés helyére szállított, de még föl nem használt anyagok tekintetbe nem vehetők.

b) A falazatban előforduló nyílások, telefalazatul számítandók, de az elhelyezési munka és a boltívek külön nem számíthatnak.

Ezen nyílások oldalfelületeinek tisztább falazásáért (Spaletten) semminemű külön munkadíj föl nem számítható.

A falakon levő minden kiszokellés vagy pillér, mely a fal tulajdonképeni szélességéhez nem tartozik, mint külön faltettek számítandók. Az esetleg ezeken nyugvó boltívek, mint boltív falazat a lentebb következő c) alatti 1-ső pont módozata szerint számítandók.

Ha az építkezés befejezése előtt oly nyílások befalazása válnék szükségessé, melyek a tervrajzban mint nyílt átjárók terveztettek, s mely nyílások már úgyis mint faltömegek elszámoltattak, úgy ezek eszkozlését a kőműves-munkák vállalkozója a művezető utasítása szerint, minden további kártérítés nélkül tartozik eszkozlótni. Oly válaszfalak utólagos építéseért azonban, melyek oly nyílásokban állnak, mely nyílások a vállalkozó keresetéből a szerződés értelmében már úgyis levonattak, jogában áll a vállalkozónak ezen munkát az egységi árak alapján elszámolni.

c) A bolt falazatok köbtartalma a következő módon számítandó és pedig:

1. A boltív-falazat hossza (mely egyenlő az ív szélességével, hozzáadva még az ív magasságát) szorzandó a boltozat szélességével és vastagságával.

A pótfalazás ezen ívek fölött a közép magassággal számítandó, s csak mint közönséges falazat számítandó.

2. Közönséges dongaboltozat az egyidejűleg készitendő boltívekkel együtt:

a boltozat középvonalának hossza egyenlő a boltív szélességével, hozzáadva az ív magasságát, a fél boltláb és a fél záradék vastagságát; ez aztán a boltozat hosszával és vastagságával szorzandó;

a boltozat közép vastagsága pedig egyenlő a fél boltláb és a fél záradék vastagságának összegével.

3. A keresztboltozat épen úgy számítandó mint a dongaboltozat, azon különbséggel, hogy az ív mind a két irányban kinyújtandó.

A kereszt és dongaboltozat, ily módú számítása mellett a készitendő pótfalazásért semminemű külön

költség föl nem számítható, mert az már a boltozat köbtartalmában benn foglaltak tekintendők.

4. Fiókboltozatok, melyek a főboltozatoknak részét képezik, nem vétetnek külön számításba.

5. A vastartók közötti boltozatoknál a boltláb vagy ív magasságának minden kinyújtása nélkül, csak egyedül a beboltozott helyiség területe 24 cmtr magassággal szoroztatik, mely magasságban már a pótfalazás is benn foglaltatik.

d) A homorlatok (Hohlkehlen) fejében a födémvakolati munkálatoknál a helyiségek hosszában és szélességében mindkét oldalon 16-16 cmtr számítandó, tehát az ebbeli méretek mindegyike 32 cmtr-rel szaporodni fog.

e) Az egyezségi úton teljesített föld- vagy kőműves-munkák az árjegyzéknek helybenhagyott egységi árai szerint számíthatnak.

Az ezekhez szükséges állványok és szerszámok koptatása fejében a vállalkozónak $2\frac{1}{2}$ százaléka jár az ily módon teljesített föld- és kőműves-munkák árának, beleszámítva az anyagok és munka árát is.

20. §.

A boltozatokat faltörmelékkel betakarni addig nem szabad, míg az építés vezetőség erre engedélyt nem ad, s a fölhasználandó töltő-anyagot meg nem vizsgálja, a melynek k ü l ö n ö s e n száraznak kell lenni.

21. §.

A födémvakolás akkor foganatosítandó, a mikor az építésvezetőség azt elrendeli, hogy a többi mesteremberek munkája akadályozva ne legyen.

22. §.

A vastartók közti boltozatok födémvakolata oly módon állitandó elő, hogy minden helyiség födeme (Plafond) egy sikot képezzen. A szükséges anyagot és állványokat vállalkozó tartozik hozzáadni.

23. §.

Az építkezés helyére szállított, de az építésvezetőség által használhatlannak ítélt anyagot köteles vállalkozó onnan rögtön eltávolítani

24. §.

A kőműves-munkák vállalkozója köteles az építésvezetőségnek s annak idején a felülvizsgáló bizottságnak kívánatára is utánmérések, vagy más oly technikai műveletek eszkozlésére, melyek az építkezés érdekében történendők, napszamosokat vagy kőműveseket, valamint a szükséges szerszámokat és műszereket annyiszor a mennyiszor kívánatni fog rendelkezésére bocsátani anélkül, hogy azért külön díjazást igényelhetne.

25. §.

A kőműves-munka foganatosítására köteles vállalkozó folytonosan annyi munkást alkalmazni, mennyit az építésvezetőség szükségesnek tart és kíván.

26. §.

Az elhelyezett kölépeső-fokokat köteles a kőműves-munkák vállalkozója deszkákkal rögtön betakarni s ezenkívül minden kárért, melyet az ő munkásai a lépesőfokokon vagy nyughely lapokon ejtenének felelős marad. A lépesőfokok e deszka burkolataért a vállalkozót külön díjazás nem illeti.

27. §.

Az épület teljes befejeztével köteles a kőműves-munkák vállalkozója valamennyi állvány fáját, valamint a netalán fölösleges építési anyagokat az építés helyéről eltávolítani, az udvarokat kitisztítani s a simi-

tékon vagy párkányzatokon netán esett sérüléseket kijavíttatni. S mindezt a vállalkozó saját költségén és ártérítés igényelhetése nélkül tartozik végeztetni.

28. §.

A teljesített munkákért járó kereseti összegek utalványozása és kifizetése az általános föltételek 29 és 30 §§-ban foglalt határozatok szerint történik.

29. §.

A végrehajtott kőműves-munkák tartósságáért, valamint az építésnél felhasznált anyag jó minőségeért az általános föltételek 32. §-ban kikötött két évi jótállási idő lefolytaig a vállalkozó felelős és köteles minden, az általa elvállalt munkákon ezen idő alatt mutatkozó hiányt kártalanítás nélkül pótolni, illetőleg kijavíttatni.

30. §.

Vállalkozó tartozik azon esetre, ha az épület a szerződésben megállapított határidőig, saját vagy megbízottjai mulasztása által teljesen el nem készülne, az elkészés minden napjáért egyszáz (100) forintnyi bírságot az építető alapnak fizetni, melynek összege a végkiegyenlítéskor munkabéréből le fog vonatni a nélkül, hogy ezért kártérítési igényt támaszthatna.

Ha azonban a munka késleltése vagy feltartóztatása nem a kőműves-munkák vállalkozója — vagy megbízottja — hanem más mesterember mulasztása vagy az az által elvállalt munka vagy anyag szállításának nem a kikötött határidőn belül történt szállítása által okoztatott, úgy az illető mesterember ebbeli hanyagságát az építésvezetőség a naplóban megállapítja és a további következményekért a hanyag mesterembert teszi felelőssé.

A kőműves-munkák vállalkozója pedig ennek folytán a kikötött határidőre nézve annyi napi halasztást nyer, a hány nappal későbbén vétetnek át az elkészett munkák vagy anyagok.

Azon körülmény eldöntésére azonban, vajjon a netán elkészett egyéb kézművesmunka vagy anyag-szállítása a kőműves-munkák vállalkozóját munkája folytatásában feltartóztatja-e vagy nem, egyedül az építési bizottság van hivatva.

Ha az építkezés a vállalkozó hibáján kívül a kikötött határidőig be nem fejeztethetnék és a bekövetkező fagy és zord évszak az építkezés befejezését az említett idő után gátolná, azon idő, mely alatt az évszak kedvezőtlen időjárása az építés folytatását, illetőleg befejezését valósággal gátolja, — minek oka az építési naplóban pontosan följegyzendő — a vállalkozó kárára nem hárul. Ő tehát ezen idő alatt a naponként 100 forintnyi bírságot fizetni nem köteles.

31. §.

Az építkezés összes munkálatainak szerződésileg kikötött minősége iránt vállalkozó a végleges átadás, illetőleg átvételig egyedül felelős.

Oly munkák és anyagok, melyek az építésvezetőség által a szerződés föltételeinek meg nem felelőknek, vagy kevésbé megfelelőeknek találtnak, a vállalkozó által ellenmondás nélkül saját költségén kijavítandók, illetőleg pótolandók, azaz a kifogásolt munkák megfelelőleg megváltoztatandók, vagy épen újból elkészítendőek; a meg nem felelő anyagok pedig vissza veendőek és kell minőségűek által helyettesítendőek.

Ha ez által az építkezés halasztást szenvedne, akkor az építési bizottságnak jogában áll, nevezett munkákat a vállalkozó költségére és veszélyére, tekintet nélkül a szerződési árakra, más úton elkészíttetni; vál-

lalkozó azonban köteles mindaddig, míg a teljesített munkák felülvizsgáltatnak és a szerződésnek teljesen megfelelőeknek nyilváníttatnak, az általa elkészített munkákat megóvni és azokra felügyelni, miért is vállalkozó a nevezett időpontig az azon mutatkozó hiányokat és hibákat saját költségén pótolni és kijavíttatni tartozik.

Ha azonban az építési bizottságnak föntebbi, ezen szakaszban foglalt intézkedései dacára az épület a szerződésben megállapított határidőre el nem készülne: akkor vállalkozó ezen különleges föltételek 30. §-ban említett körülmények szemmel tartásával, a naponként 100 forintnyi bírságot azon módon köteles fizetni, mint-ha az építkezést ő maga folytatta volna.

32. §.

Minden a fönti két pont határozataiból eredő kárpótlási vagy megtérítési összeg kipuhatolására nézve vállalkozó magát az építési bizottság határozatának föltétlenül és jogérvényesen aláveti.

33. §.

Kötelezi magát továbbá vállalkozó, oly károsításokat, melyek bekövetkezett elemi csapások folytán, vagy balesetek által a már befejezett, vagy készülőben levő munkálatokon és anyagokon formaszzerű átadás előtt ejtetnek, a nélkül hogy azért külön kárpótlást igényelhetne, akképen helyreállítani vagy kiegészíteni, hogy munkái az átvételkor a szerződés követelményeinek teljesen megfeleljenek.

Kőfaragó munka.

1. §.

A vállalkozó köteles az építéshez szükséges faragott köveket az előmérték-költségvetésben megnevezett terméshelyekről szállított legjobb minőségű anyagból előállítani.

2. §.

Az építéshez csak oly kőnemek szállíthatók és vehetők át, melyekből az építésvezetőségnek elfogadott és lepecsételt minták vannak letéve, tehát köteles vállalkozó minden kőnemből két egyenlő, mintegy 16/16 cmtr nagyságú darabot az építésvezetőségnek bemutatni, melynek két-két síklapja kidolgozandó, illetőleg megcsiszolandó, a többi síklapok pedig a kő természetes törését és a különféle kidolgozás nemeit tüntessék elő. Ezen mintadarabok egyenlő számokkal és úgy az építésvezetőség, mint a vállalkozó pecsétjével ellátandók és később a munkákhoz szállítandó kőanyagok azonoságának bebizonyítása céljából az egyik példány az építésvezetőségnek, a másik példány pedig a vállalkozónál őrzendő meg.

3. §.

A faragott kövek egész terjedelmükben tiszták, azaz hasadéktól vagy repedésektől mentek legyenek és egyenletes keménységgel és kellő szilárdsággal bírjanak.

Az egyes kőnemek az építésvezetőségtől nyeren-dő részletrajzok, keresztmetszetek és chablonok alapján a megállapított méretek szerint kidolgozandók, és azok kivételével, melyek a költségvetés szerint felületükön megcsiszolandók, ragyázott felülettel ellátandók, szóval a kőfaragó munka teljesen jól és kifogástalanul előállítandó.

4. §.

Vállalkozó köteles az összes kőfaragó munkát az építésvezetőség utasítása szerint teljesíteni, tehát meg nem engedtetik, hogy az építésvezetőségtől nyert rajzo-

kon önhatalmilag bármilyen változtatást tegyen, mivel ily változtatott vagy meg nem felelő tárgy vizsautasíttatik és az újból előállítandó darabokért a vállalkozó kártalanítást nem követelhet.

5. §.

Mindennemű faragott köveknek az építés helyére való szállítása, fel- és lerakása és ideiglenes elhelyezése a vállalkozó költségén történik.

6. §.

A vállalkozó köteles a szállítandó könműeket egy általa készített szállítmányi jegy- és ellenjeggyel az építés helyszínére küldeni és az ellenjegyet, melyek a kereseti kimutatások mellékletét képezik, az építésvezetőség által aláírattani, mely alkalommal a darabok átvétele bizonyíttatik.

A szállítmányi jegyen tehát minden szállított darab száma, neve, mérete és jele előtűntetendő.

7. §.

A szállítási határidők, mely alatt a megrendelt munkák szállítandók, a következők:

A lépcsőfokokra és nyugvóhely-lapokra: négy hónap a megrendelés napjától számítva.

Az előlépcsőfokokra, lábazati kövekre, párkányzatokra, szóval minden egyéb kőfaragó-munkára, mely az építéssel együtt elhelyezendő és befalazandó, a megrendelés napjától számítva: három hónap.

A vállalkozó köteles a nyereendő megrendelésekben kitűzött szállítási határidőt pontosan megtartani, ellenkező esetben az ebből eredő kár a vállalkozó által letett biztosítékból levonatik és pedig a kikötött határidő után következő naptól kezdve a tényleges szállításig naponként 20 azaz húsz forinttal.

Ha a vállalkozó a szállítási határidőre vonatkozó kötelezettségének meg nem felelne, úgy ezen körülményt az építésvezetőség az „Építési naplóba“ bevezeti, mely naptól kezdve számítandó a kőfaragó-munka vállalkozója által fizetendő bírság.

8. §.

Ha az építés alatt a szállított faragott köveken hiba találtatnék, akár a felhasznált anyagra, akár a munkára vonatkozólag, akkor köteles a vállalkozó a hibás darabokat az építésvezetőség felszólítására azonnal az építés helyszínéről eltávolítani és tökéletesebbek által, minden kártérítés nélkül pótolni.

9. §.

A szállított kőfaragó munka felmérése:

Mindazon kövek, melyek köbméter szerint fognak elszámoltatni, mindég a legkisebb körülírható koczka vagy hasáb szerint fognak számíttatni.

Mindazon kövek, melyek négyszög méter szerint fognak elszámoltatni, mindég a körülírható legkisebb palellogramm szerint számítandók.

Mindazon kövek, melyek folyó méter szerint fognak elszámoltatni, csakis azok legnagyobb egyenes hosszúsága szerint számítandók, a fordulatok tekintetbe vétele nélkül.

Mindazon köveknél, melyek köb-, négyszög- vagy folyó méter szerint fognak elszámoltatni csak a tényleges méretek fognak elszámoltatni.

Köbméter szerint azon kő számítandó, melynek minden irányú kiterjedése legkevesebb 0.31 métert tesz.

Négyszögméter szerint azon kő számítandó, melynek kiterjedése a hosszúsági és szélességi irányban legkevesebb 0.32 métert tesz.

Folyóméter szerint azon kő számítandó, melynek

szélességi és magassági kiterjedése a 0.32 métert el nem éri.

10. §.

A faragott kövek elhelyezésénél szükséglenő utómunkálatok, az elhelyezésnél megkivántató mélyedések és lyukak vésése, valamint a már tényleg elhelyezett köveknek netán szükségesnek mutatkozó csinosabb összedolgozása a szükséges kitöltésekkel együtt vállalkozó által minden további kártalanítás nélkül eszközlendők; tehát e czélból a megkivántató számu kézművesek az építési helyszínén alkalmazandók lesznek, kik az építésvezetőség ebbeli utasításainak engedelmeskedni kötelesek.

11. §.

A szállított anyag jó minőségeért és a munka tartósságáért a vállalkozó az általános feltételek 32-ik §-ban kikötött két évi jótállási idő lefolyásáig felelős és köteles minden az általa elváltat kőfaragó munkákon ez idő alatt netalán észlelendő hiányt kártérítési igény nélkül pótolni, illetőleg azonnal kijavítani.

12. §.

Azon esetben, ha a költségvetésben felsorolt munkákon kívül más munkanemek is szükségeltetnének, köteles a vállalkozó azokat az építésvezetőség megrendelése szerint előállítani, mely munkák ára a megállapított egységi árakhoz aránylag lesz megszabandó.

Ellenkező esetben, ha valamely munkanemből kevesebb szükségeltetnék, vagy az végképen elmaradna, ezért vállalkozó kártalanítást nem követelhet és keresete csupán csak a tényleg előállított munkák szerint számíttatik ki.

13. §.

Az elkészített és átvett kőfaragó munkák után járó kereseti összegek utalványozására és kifizetésére nézve az általános feltételek 29. és 30. §§-ban foglalt határozatok mérvadók.

Vastárgyak szállítása.**A) Hengerezett vastartók.**

1. §.

A vastartókból készült szerkezetek előállításánál köteles a vállalkozó magát szigorúan a művezető terveihez tartani és a meghatározott szerkezeti minőségtől, hosszúságtól vagy méretektől önhatalmilag eltérnie nem szabad.

2. §.

A tartók hordképességének megbírálására netalán szükségesnek mutatkozó terhelési kísérlet a vállalkozó költségén történik.

3. §.

A hengerezett tartók szállítója köteles az összes tartókat négy, kapocs-megerősítő lyukkal szállítani, mely lyukak a tartó két végén alkalmazandók, még pedig úgy, hogy a lyukak a tartó végétől kezdve 16/16 cmtr távolságra essenek egymástól s mintegy 15^m/₂ átmérővel bírjanak. A netalán még szükséglenő egyéb lyukak furatását tartozik a vállalkozó, minden kárpótlás nélkül az építés helyén eszközöltetni.

4. §.

A szállítandó tárgyaknak az építési helyre való szállítása, valamint a föl- és lerakódás is a vállalkozó költségén történik, - a ki egyszersmind köteles az elhelyezés és felszereléshez szükséges szakmunkásokat,

5227. sz.
VIII.

BIRTOK ELADÁSI HIRDETMÉNY.

3-2.

A nagyméltóságú m. kir. Pénzügyminiszterium f. é. július 21-én 43910. sz. a. kelt rendelete alapján ezennel közhirrre tétetik, miszerint a zombori m. kir. jószágigazgatóság területén fekvő és törvényhozásilag örök eladásra engedélyezett királyi kincstári ingatlan birtokoknak felsőbb jóváhagyás fentartásával leendő eladása iránt az alább kitett napon a titeli uradalmi ispánság iroda helyiségében Titelen nyilvános szóbeli árverés fog tartatni, melyre 10% bánatpénzzel ellátott vállalkozók meghivatnak. — 50 kros bélyeggel és 10% bánatpénzzel ellátott írásbeli zárt ajánlatok a szóbeli árverés megkezdése előtt az árverési bizottságnál beadandók, a hol az árverési feltételek is betekintheők.

Tétel sz.	Birtok megnevezése	Kikiáltási ár		Tétel sz.	Birtok megnevezése	Kikiáltási ár	
		frt	kr			frt	kr
	Titel-pancsovai uradalom 1879. évi november hó 28-án reggeli 9 órákor :			7	Pancsova-titeli alsó-kovili konya sziget 232326 hold	4045	—
1	Titeli urad. tartozó Gardinováci 297868 h.	5962	—	8	Pancsova-titeli uradalomhoz tartozó konya sziget 181834 hold	3630	—
2	Titeli uradalomhoz tartozó, csurogi borany 270431 hold	5428	—	9	Pancsova-titeli uradalom Elisenhaimi 300 □ öl házhely	40	—
3	Titeli uradalomhoz tartozó Marien-földi töltés között 171811 hold	5206	—	10	Pancsova-titeli urad. tartozó mali és veliki kulpin nevű 1544889 hold	92700	—
4	Pancsova-titeli uradalomhoz tartozó gyurgyevoi 800 □ öl tisztí házhely	40	—	11	Kovili pagonybéli 8 sziget jelesen : gorja ada 13567 hold	453	10
5	Pancsova-titeli uradalomhoz tartozó alsókovili V. öblözetben fekvő rétföldek I-ső rész 180996 h., II-ik rész 1096134 h., és III-ik rész 325401 h., összesen	32050	—		dolnia ada 68377 hold	2315	12
6	Pancsova-titeli urad. tartozó alsókovili zsablyai rév 72121 hold	1442	—		Ozsablya 541363 hold	1861	2
					Vranyák 781556 hold	2679	59
					Osztrova 115676 hold	3916	7
					Mala ada 27679 hold	930	47
					Szredna ada 241451 hold	845	4
					Cservendia 311557 hold	1084	49

Zomborban, 1879. október 20-án.

A m. kir. jószágigazgatóság.

5227. szám.
VIII.

Birtok eladási hirdetemény.

3-2.

A nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszterium f. é. július 31-én 43910. sz. a. kelt rendelete alapján ezennel közhirrre tétetik, miszerint a zombori m. kir. jószágigazgatóság területén fekvő és törvényhozásilag örök eladásra engedélyezett kir. kincstári ingatlan birtokoknak felsőbb jóváhagyás fentartásával leendő eladása iránt az alább kitett napon a nagybecskereki uradalmi ispánság irodahelyiségében nyilvános szóbeli árverés fog tartatni, melyre 10% bánatpénzzel ellátott vállalkozók meghivatnak.

50 kros bélyeggel és 10% bánatpénzzel ellátott írásbeli ajánlatok a szóbeli árverés megkezdése előtt az árverési bizottságnál beadandók, a hol az árverési feltételek is betekintheők.

Tétel sz.	Birtok megnevezése	Kikiáltási ár		Tétel sz.	Birtok megnevezése	Kikiáltási ár	
		frt	kr			frt	kr
	Nagybecskerek-Párdányi uradalom 1879. évi november hó 26-án reggeli 9 órákor :			4	Ugyanott 1 járatu száraz malom	4500	—
1	Ikity-féle házhely nagybecskereken	300	—	5	Jánosföldi felső száraz malom	4500	—
2	Német-párdányi 2 járatu száraz malom	4000	—	6	Jánosföldi alsó száraz malom	4000	—
3	Szerb-párdányi 2 járatu száraz malom	4000	—	7	Óteleki 2 járatu száraz malom	6075	—
				8	Öregfalu 1 járatu száraz malom	3300	—
				9	Ujvári 2 járatu száraz malom	9000	—

Zomborban, 1879. október 20-án.

A m. kir. jószágigazgatóság.

GANS J.

ékszerész

BUDAPEST, POROTTYAUTCA 6. SZ.

a zombori novemberi vásár alkalmával nagy választékú

**arany-, ezüst- és
ékszer**

úgy

ARANY-, ÉS EZÜST-

ÓRÁK-

raktárával

valamint minden e szakba vágó cik-
kekkel megérkezend.

➔ Árú helyisége: a vásár tartama-
alatt Zomborban HEINDLHOFER R. úr
társaságában leendő.

2-1.

Zeige hiemit den P. T. Publikum
höflichst an, dass ich mein

Möbel-Lager

in mein eigenes Haus zurückverlegt
habe, und Unterzeichnete beehren sich
gleichzeitig anzuzeigen, dass sich ihre

WÄRKSTÄTTEN

in den beiden Hofeneder'schen
Häusern in der inneren Stadt nächst
der Sparcassa befinden, allwo alle in
ihr Fach schlagende Artikel angefer-
tigt und Reparaturen billigt be-
rechnet werden.

Sämtliche Bestellungen übernimmt F.
Hofeneder oder auch jeder Unterzeichnete
seines Geschäftes.

F. Hofeneder
Sattler-, Tapazierer- u. Möbelhändler.

Josef Csapó
Wagnermeister.

B. Mrakovits
Schmidtmeister.

Anton Groschitz
Tischlermeister.

3-1.

Norinbergi és rövidárak.

HIRDETMEŒY.

6-2.

Alulírott bátorkodom a n. é. közönségnek tudomására juttatni, miszerint dásan felszerelt
norinbergi-, díszmű- és rövidáru-üzletemben,
a cs. kir. szab. R. Dittmar-féle lámpa-gyárból a legnagyobb választékban, mindennemű
ASZTALI-, TEREM-, TEKE- ÉS ÉTTERMI-LÁMPÁK,
a legjutányosabb árak mellett kaphatók. — Ajánlom továbbá ugyan ezen gyárból való leg-
újabb találmányu

➔ **NAPÉGŐ LÁMPÁIMAT (SONNENBRENNER)** ➔
melyek kitűnőségüknel fogva minden eddigi ismert lámpák fényét messze túlhaladják.
Továbbá ajánlom a cs. kir. Berndorfí ércz-gyárból való, „kezesség mellett“ valódi

➔ **China ezüst evő eszközöket,** ➔
GYERTYATARTÓT, GYÜMÖLCSTÁLAT s a t. s a t. eredeti gyári árak mellett.
Ugyszintén valódi amerikai mindennemű

➔ **VARRÓGÉPEKET** ➔
5 évi jótállás mellett, kivánságra heti 1 frt 50 krnyi részlet törlesztésre is. —
A n. é. közönség becses figyelmébe magamat ajánlva, vagyok alázatos szolgálja

Goldfahn Sándor
főutca, FALCIONÉ-féle házban.

Gyermek játékok.

Nyomatott Bittermann Nándornál Zomborban. 1879.

Karácsonyi és újévi ajándékok.

Bel- és külföldi árak.

Zomborban a megyeház előtti téren először látható:
BÜCHLER JÓZSEF
KÉPTÁRRA,

melyben természeti ritkaságok, stereoskopikus tüneményekkel láthatók.
 Különösen kiemelendők az *orosz, török és bosnyák harcok eseményei, u. m.:*

Serajevo ostroma és bevétele. Serajevoi utcai harc. Plevnai csata. Osztrák-magyar éjszaki-sarki utazók. Velence városa. Kars bevétele. A spanyol inquisitio. A sipkaszorosi harcok. Krisztus szenvedései. A zulukafferek harca az angolokkal. „Bjela“ páncélhajó légberepülése Gyurgyevónál. A szegedi, miskolci és egri árvizek. s. t. b. s. t. b.

Belépti díj személyenkint 10 kr.

3-3.

Minden belépő egy ajándékot kap.

3301. szám.
 k. ig. 1879.

Pályázat.

Kuczura községben a jegyzői állomás leköszönés folytán üresedésbe jövé, annak betöltésére ezennel pályázat nyittatik és választási napul folyó évi November 26-ik napja kitűzetik; az 1871. XVIII. t. cz. 83. §-a értelmében tehát felhivatnak a pályázni kívánók, miszerint az érintett t. cz. értelmében felszerelt folyamodványait a választást megelőző napig alulírott szolgabirónál adják be, megjegyeztetvén egyúttal, miszerint a pályázótól a hivatalos nyelven kívül még a ruthén és német nyelv tudása is megkívántatik.

Ezen állomással a következő fizetés és javadalmak vannak összekötve, úgy mint: évi 210 frt készpénz, 24⁵/₁₀₀ hektó, vagyis 40 pozsonyi jól tisztított és a község által megőrlendő buza, melynek váltásdíja 154 frt, 6 öl kemény tűzi fa vagyis 36 frt. Szabad lakás mely a község által évente kétszer meszelendő, 2 negyed telek földnek haszonélvezete; a lakás és földről járó mindennemű állami adó és egyenértékét a község fizeti.

Kulán, 1879. október hó 23-án.

Szolgabíró úr hiv. táv.

LÁNCZKOR ANTAL
 szolgabírói segéd.

2-2

LEITNER H.

Bécsből

a zombori novemberi vásár alkalmával
 a legújabb divatú, csinos kiállítású

**NŐI ŐSZI- ÉS TÉLI-
 ÖLTÖNYEIVEL**

megjelenend, és felette olcsó áron szolgálnd.

Árú helyisége: Zomborban a
 főutcában *Lalossevié Jásó* úr
 házában.

3-3.

1493. szám.

3-3.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

Bresztovác községében az aljegyzői állomás, mely után 400 frt évi fizetés járul, elhalálozás folytán üresedésbe jött.

Ezen állomás betöltésére ezennel pályázat nyittatik.

A pályázóktól megkívántatik, miszerint magyar, német és szerb nyelvek beszélésében és írásában jártasak legyenek, továbbá az 1871. évi XVIII. törv. cikk értelmében a községjegyzői vizsgát jó sikerrel letették. — Ily okiratokkal felszerelt folyamodványok 1879. évi november hó 22-éig, mint a választás napjáig alólirt előjáróságnál nyujtandók be.

Bresztovácson, 1879. október 22-én.

A község előjárósága:

Zányi Károly
 községi jegyző.

Niederkorn János
 községi bíró.

2482. szám.
ex. 1879.

Topolya község előljárótól.

P á l y á z a t.

Topolya községben rendszeresített állatorvosi állomásnak 1880. évi január hó 1-étől fogva leendő betöltésére nézve ezennel pályázat hirdettetik; felhivatnak mindazok — kik ezen állomás elnyeréséért folyamodni óhajtanak, hogy állatorvosi minőségüket és a hivatalos nyelv birását kimutassák, — mely ebbeli kérvények s okmányok a község előljáróságánál 1879. évi december hó 10-éig benyújtandók.

A betöltendő állatorvosi állomással a község pénztárából fizetendő évi o. é. 200 frt készpénz fizetés; az egyes igénybe vevő felektől szedhető nappali 20 krajcár és éjjeli 30 krajcárnyi látogatást, minden egyes drb jószágról szóló egészségi-bizonyítvány irásdíjáért 50 krajcár és minden egyes jószágról kiállított látteleter 1 frt irási díj mint javadalmazás szabály-rendeletileg van megállapítva.

Topolyán, 1879. évi október 28-án.

3-2.

Lakatos Lipót, jegyző.

Pastyik István, bíró.

5273. sz.
VII. 1879

3-2.

BIRTOK ELADÁSI HIRDETMÉNY.

A nagyméltóságú m. kir. Pénzügyminiszterium f. é. július 31-én 43910. sz. a. kelt rendelete alapján ezennel közhírré tételik, miszerint a zombori m. kir. jószágigazgatóság területén fekvő, és törvényhozásilag örök eladásra engedélyezett királyi kincstári ingatlan birtokoknak felsőbb jóváhagyás fentartásával leendő eladása iránt az alább kitett napokon Zomborban a m. kir. jószágigazgatóságnál nyilvános szóbeli árverés fog tartatni, melyre tíz százalék bánatpénzzel ellátott vállalkozók meghivatnak. — 50 kros bélyeggel és tíz százalék bánatpénzzel ellátott írásbeli zárt ajánlatok a szóbeli árverés megkezdése előtt az árverési bizottságnál beadandók, a hol az árverési feltételek is betekintheők.

Tétel sz.	Birtok megnevezése	Kikiáltási ár		Tétel sz.	Birtok megnevezése	Kikiáltási ár	
		frt	kr			frt	kr
I. Apatin-szántovai uradalom							
1879. évi november hó 25-én reggeli 9 órakor:							
1	Monostori nagy magtár	5000	—	6	Moholyi 88114 hold Curia föld	37000	—
2	Dautovai 441154 hold védtöltésen belőli legelő egészben	14445	—	7	Zentai 1976 hold szőlő föld	560	—
3	Bezdáni mészégető kemence	540	—	8	Zentai 911379 hold Curia föld	22500	—
4	Baracska-gyurityi 16527 h. mészárszéki föld	3430	—	9	Hegyesi 201 □ öl nádas rét	50	—
5	Krusevlyai 191030 hold mészárszéki föld	3990	—	10	Uj-verbászi 78532 hold nádas rét	17000	—
6	Gyurityi 21200 hold régi szériüskert	500	—	11	Uj-soóvei 181100 h. mészárszéki föld	4233	—
7	Gyurityi 301584 hold soóstó	850	—	12	Uj-soóvei 242350 hold tagosított birtok	60555	—
8	Gyurityi 2618 h. a) kisebb tó holdanként	1	—	13	Uj-soóvei 201200 hold mészárszék föld	4233	—
9	Gyurityi 1604 h. b) kisebb tó holdanként	1	—	14	D.-sz.-iváni 51144 h. maradvány föld	1400	—
10	Gyurityi 4429 h. c) kisebb tó holdanként	1	—	15	Pivnicai 661331 hold maradvány földek	12300	—
11	Gyurityi 121547 h. hosszú tó holdanként	1	—	Palánkai uradalom			
12	Gyurityi 8450 h. dögös tó holdanként	1	—	1879. évi november hó 27-én reggeli 9 órakor:			
13	Szántovai 782 □ öl külső ispánkert	140	—	1	Német-palánkai 9367 h. maradvány földek	2570	—
14	Baracska-gyurityi 7224 h. soóstó egészben	1740	—	2	Uj-palánkai 1743 hold kádárlak házhely	800	—
15	Kupuszina 9671025 h. maradvány föld	100200	—	3	Német-palánkai 148 hold epres kert	600	—
II. Erdészeti tárgyak							
1879. évi november hó 25-én reggeli 9 órakor:							
1	Apatini pagonyhoz tartozó letarolt Junakovics nevű erdőrészt 24666 hold	103597	—	4	Német-palánkai 7134 h. szériüskert	2550	—
2	Rác-militicsi erdővéd-lak	1500	—	5	Német-palánkai 9972 h. maradvány földek	1000	—
Kula-óbecsei uradalmak							
1879. évi november hó 26-án reggeli 9 órakor:							
1	Földvári 131432 hold Kis-féle föld	4072	—	6	Obrováci 4336 hold szériüskert	1515	—
2	Óbecsei 8570 hold szálkert	4445	—	7	Tovarisovai 4889 hold szériüskert	1048	—
3	Óbecsei 2460 hold szériüskert	1044	—	8	Tovarisovai 466 hold szériüskert	900	—
4	Óbecsei 81000 hold Stefanovits-féle föld	3000	—	9	Gajdobrai 2581136 hold tagosított birtok	112821	—
5	Óbecsei 494881 hold Curia föld	130000	—	10	Plávnai 3282 hold mészárszék föld	3500	—
				11	Plávnai 2750 hold jerkova vinograd	300	—
				12	Plávnai 5800 hold mlaka nevű föld	660	—
				13	Obrováci 29260 hold mészárszéki föld	6170	—
				14	Paragai 59755 hold maradvány földek	12000	—
				15	Paragai 271225 hold maradvány földek	4400	—
				16	Tovarisovai 361544 h. mészárszéki földek	6400	—
				17	Bukini 5800 hold Lubisits földek	900	—
				18	Hodsághi 867110 hold tagosított legelő	350000	—
				19	Bulkeszi 314718 hold tagosított legelő	120000	—
				20	Paragai 112595 hold maradvány földek	22475	—

Zomborban, 1879. évi október hó 24-én.

A m. kir. jószágigazgatóság.

mellett volt az eldöntő ütközet, mely szavói Eugen fényes győzelmével végződött, s a mely vidékiünket a 250 évi terhes török iga alól felszabadítván ismét emberibb és a civilizációnak utat nyitott. Ama dicső nap évfordulóját Zenta rendesen szept. 11-én még maig szokta megülni.

Iványi István.

Tekintetes szerkesztő úr!

A zombori r. kath. tanítói testület el nem mulaszthatja, miszerént a tekintetes Iskolaszék minden egyes tagjának köszönetet ne mondjon a f. évi nov. hó 1-én hozott ama kegyes határozatáért, mely szerint a róm. kath. tanítók részére drágasági pótlék címén egyenkint 100--100 forintnyi segílyt nyújtott.

A f. Iskolaszéknek eme jóindulata, ugyszinte fő-tiszt. Fejér Gyula apát-plébános úr ama indítványa, mely szerint a tanítók csekély fizetésének felemelése a városnál sürgettessék; a tanítói testületnek egy szebb jövőt helyez kilátásba.

Miért is fogadja a tekintetes Iskolaszék ezen a tanügy előmozdítására célzó nemes törekvéseért a leg-hálásabb köszönetünket.

A zombori r. k. tanító testület.

Különféle.

Kitüntetés. Nagyságos Schwerer János kalocsai kanonok úr, megyénk szülötte a II-od osztályu vas-

Pattantyúk.

(Gyűjti: Mane-Tekel-Phares.)

Zomborác-Pantelesz Pimpelesz böles mondatai:

„Senki sem víg halála előtt.“

„A leghasonlatosabb gyermekek az atyákkal hasonlók, gyakran jobbak is, sokszor mégis a roszakhoz hasonlítanak.“

„A ki a törvények ellen csinál, az soha sem tesz a te kényelmed ellen.“

„A mi megyénk közléte szép talajt jelöl ki egy lapnak, azért Grönlandból keltezett dalaimat fogom legközelebb megjeleníteni egy legközelebb megjelenendő lapunkban.“

*

Papolni akart a legatus. El is kezdte:

— Ne féljete!

De itt belezavarodik s ujra kezdi: „ne féljete!“

Ennél a két szónál tovább menni nem tudva, még egyszer felkiált:

— Ne féljete!

Erre felkel a bíró s felkiált a szószekre:

— Mi nem félünk, csak te ne félj olyan nagyon öcsém!

*

— Servus pajtás!

— Krisztigott!

— Hogy vagy?

— Egészségben.

— Most jövök Füredről, találkoztam a kedves feleségeddel. Küld neked általam egy pár csókot.

— Köszönöm alásan.

korona renddel diszítettett föl. Adja az ég, hogy az érdemekben megöszült egyháztérfiú évek hosszú során keresztül élvezze fáradozásai méltó jutalmát!

E hó 12-én tartott városi közgyűlésben tárgyalatott az 1880. évi költség előirányzat, melyből örömmel értesülünk, hogy városi háztartásunk ez év folytán jelentékenyen javult, miután dacára a több rendbeli új tiszt állomások szervezése, — és dacára a tiszt fizetések 20%-kal való felemelésének: a deficit ez évre csak 55.886 frt 50 kr., — holott tavallal a csekélyebb számu tisztviselőknek kevesebb fizetése mellett is a fedezetlen összeg 60.843 frt 86 kr-ra rugott. — Ez alkalommal hozatott ismét szóba a róm. kath. hitközségnek mult évben benyújtott abbeli átirata is, melyben a tanítók gyarló fizetésének 200 fittali felemelése kéretett, s mely tudvalevőleg kiadatott a jogügyi bizottságnak véleményadás végett. — Midőn a jogügyi bizottság elnöke ezen átirat sorsa felől interpelláltatott, ez igen jellemzően azt válaszolá, hogy ő emlékszik ugyan, hogy ilyen ügy e bizottságnál megfordult, de valjon, hová lettek az acták, azt nem tudja, miután emez iratok szórén szálán elvesztek. . . . . Az Ur Isten éltesse!

Mult számunkban közöltük a helybeli róm. kath. iskolaszéknek azon örvendetes határozatát, mely szerint a tanítóknak „drágasági pótlék“ címén egyenkint 100—100 frt utalványoztatott ki az iskola-segélyátalány megtakarított összegéből. Minden esetre kalapot kell emelnünk az iskolaszék e nemes gondolkodás módja előtt, mely végre valahára kezdi figyelembe venni és méltányolni a tanítói magasztos állást. Azonban mi úgy hisszük, hogy az iskolaszék ez alkalommal túllépte hatáskörét, nem lehetvén feljogositva az iskolapénzből 1700 frtnyi roppant összeget rendeltetése céljától elvonva a tanítóknak ajándékozni. Nézetünk szerint az ily jog kizárólag az Egyházzvédnökségnek joga; mert a segélyzési okmány tanusága szerint a város az évi segélyátalányt az Egyházzvédnökség, és nem az iskolaszék rendelkezése alá bocsátotta. Azt pedig épen nem hisszük, hogy az Egyházzvédnökség az iskolaszéket valaha felhatalmazta volna, hogy e segélyátalányból a meghatározott rendeltetéstől eltérőleg ily nagy összeget kénye kedve szerint ajándéku kiutalványozhasson. . . . . Kíváncsiak vagyunk, valjon mit szól az Egyházzvédnökség jogának ilyen megesorbitásához? . . . . .

Uj irodalmi vállalat. „Magyar Plutarch“ címmel egy füzetes vállalat indult meg Philaleth szerkesztése alatt, melynek célja a magyar cultura munkásainak életrajzokban (egyeseknél arcképekben is) és a közművelődés bármely terén kifejtett tevékenységükben való bemutatása. Az ismertetés minden kort fog felölelni, a legrégibb időktől egészen napjainkig. Könnyebb és gyorsabb kezelhetés céljából betűrendben vannak a nevek felsorolva. Az előttiünk fekvő füzetből itélve a mű eléggé kimerítőnek ígérkezik, a mennyiben 32 két hasábos lapon az A. betűnek csak mintegy felét (Aaron-Angyán) tartalmazza. A mű magának a szerkesztőnek kiadásában jelenvén meg, az előfizetési pénzek egyenesen ő hozzá (Győr, II. országut 26. sz.) küldendők. Egy-egy füzetnek ára 30 kr. A vállalat folytatása a megrendelések számától tétetik függővé. Kedvező eredmény esetére a következő füzetek a jövő év elejétől gyors egymásutánban (évenként mintegy 12 füzet) fognak kibocsátatni. Gyűjtök minden 10 példány után egyet jutaimul kapnak. A kiállítás csinos.

Táborszky és Parschnál „Les belles Parisiennes“ című keringő jelent meg ifj. Fahrbach Fülöptől. Ára 80 kr.

Lapunk 41-ik számában a „Különfélék“ rovatában a tűz keletkezését hagyagságból eredőnek neveztük, mert nem orosz, hanem közönséges, megmászható kémény gyult ki. Az igazság érdekében tartozunk a tűz okára mutatni. A tűz úgy keletkezett, hogy az egyik cseléd a fűtéshez szükségelt szalmát a kaminba felhalmozta, s így az a kívülről fűlő kemence tüzetől lángot kapván, meggyult s ennek következtében a kémény is tüzet fogott.

Nyilttér.*)

A „Bácska“ 39-ik számában Pestalics József által felhozott rágalmak minden pontjára válaszolni nem fogok, mert — habár azok minden pontjában rejlő hazugságok ellen bármely becsületes ember előtt magamat megvédeni tudom, — ezt nem akarom tenni oly ember előtt, mint nevezett, kinek becsületét már 147½

*) Az a rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerk.

centimeterrel sem lehet meghatározni, miután az már a fagypontra is alul áll.

Ő különben terjedelmes — s neki igen szép összegbe került hazugságaiból a legjelentékenyebb pontra nem felelt meg; — nem felelt meg ugyanis arra, hogy benne helyezett bizalmammal visszaélt s engem megcsalt; de sőt számos értéktelen rágalmi közt sem találtam olyat, hogy én valakivel adósságomat fizettetem volna ki; pedig a többi hazugság mellett ez is elért volna.

Az én céloim különben csak az volt, hogy minden becsületes embert megóvjak Pestalics Józseftől; mivel ő mesterségét tovább is üzeni s hálójába még sokakat beránthatna.

Egyébként én céloimat teljesen elérvén soraimat azzal zárom, hogy ezen themát részemről teljesen befejezettnek nyilvánítom azzal, hogy illetőt nem érdemesitem bármily ezentúl megjelenendő hazugságaira válaszolni.

F. Hofeneder.

Felelős szerkesztő: RADICS GYÖRGY.

Laptulajdonos s kiadó: Bittermann Nándor.

HIRDETÉSEK.

Egy a legnagyobb hirnek örvendő életbiztosító társaság egy Bács- és szomszédmegyét beutazandó felügyelőt (Acquisiteur) keres, fix fizetés és provisio mellett.

Ajánlatokat elfogad **Spitzer Bernhard** kereskedő Zomborban. 3—2.

32. szám

Egyházi. 1879.

ÁRLEJTÉSI HIRDETMÉNY.

—1.

Szabad kir. Zombor város róm. kath. egyházközsége részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint Zombor városa területén az úgynevezett gradina-pusztán felépítendő elemi iskolai épület céljából, — mely két lakszoba, egy iskolai tanteremből, egy konyha, pince, egy éléskamara, előcsarnok és egyéb melléképületekből álland — az ezen épülethez szükségeltető mindennemű munka és anyaggal együtt kikiáltási árul o. é. 4440 fitra elbírányozva lévén, — f. évi november hó 30. napjának d. e. 10 órakor Zomborban a róm. kath. egyházközség tanácskozási termében írásbeli zárt ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverés fog megtartatni, melyre a vállalkozni szándékozók ezennel meghivatnak.

Minek folytán az írásbeli zárt ajánlatok melyekben az illető vállalkozni szándékozónak neve, polgári állása, rendes tartózkodási helye, — továbbá az ajánlati összeg szóval és számmal tisztán kiirandó, és az előirányzott költségvetési összeg 10 százalékát készpénzben, vagy a budapesti tőzsdén jegyzett árkelet szerint számítandó érték papirokban leendő melléklésével jól bepecsételt borítékban f. évi november hó 30. napjának d. e. 9 óráig Koczkar Mihály elnök úr kezeihez nyújtandók be.

Az itt meghatározott időn túl, és az árverést már megkezdett idő után, úgy kellékek nélkül nem talán beérkező ajánlatok figyelembe nem fognak vétetni.

A szóbeli árlejtésnél részt venni szándékozók kötelesek annak megkezdése előtt a fentebb meghatározott mennyiségű biztosítékot az árlejtést eszközöző választmány kezeibe annál inkább letenni, mivel hogy később teendő ajánlata el nem fog fogadtatni.

Az ide vonatkozó műszaki okmányok, és részletes árlejtési feltételek a zombori róm. kath. egyházközség tanácskozási helyiségében mindenkor a szokott hivatalos órákban betekintheők, — végre megjegyeztetvén:

Miszerint mindazok kik írásbeli zárt ajánlatokat nyújtandnak be, vagy a nyilvános szóbeli árlejtésben részt vesznek, úgy fognak tekintetni, hogy az ide vágó részletes feltételeket és egyéb műszaki okmányokat tökéletesen ismerik.

Kelt Zomborban, 1879. évi október hó 19-én tartott róm. kath. egyházközségi ülésében.

Szlávy Ferencz
egyházközségi jegyző.

Koczkar Mihály
egyházközségi elnök.

minden kártérítési igény nélkül az építésvezetőség fel-
szólítására azonnal a megfelelő számban a helyszínére
állítani.

5. §.

A tartók szállítására három havi szállítási idő
állapítatik meg.

A tartók emeletenkint csoportosítva fognak az
építésvezetőség által megrendeltetni és csakis ugyan-
azon rendben fognak átvétetni.

(Folyt. köv.)

Még egy szó a városi tisztújítás előtt.

Meglehet, hogy stylusunk nagyon egyszerű, de
azt hisszük sokkal helyesebb ha az igazságot nem ci-
kornyás, hanem egyszerű nyelvezetben adjuk az olva-
só elé.

Hogy pedig igénytelen és gyarló tollunkból folyt
sorainkat más sugallaná, ezen a tudós emberek által
ellenünk felhozott vádat, komoly méltósággal ezennel
visszautasítván, áttérünk cikkünk feladatához.

Hogy „a városi tisztújítás előtt“ irt cikkünkben
a szegénységet *conditio sine qua non*nak állítottuk
volna, a figyelmes olvasó annak épen ellenkezőjéről
fog meggyőződni, ugyanis egy szóval sem lévén ott
említés arról, hogy a vagyonosabbak választandók
nem lehetnének; hanem igen, mondtuk és mondjuk
most is, hogy a hasonmósítványú gazdag és sze-
gény *competens* között, mindig és minden körülmények
között a szegényebb sorsú lenne előnyben részesítendő,
mert míg a szegény a legnagyobb nyomorral küzdve,
— lévén neki sok esetben vagy több tagból álló csa-

ládja, vagy tehetetlen öreg szülői, kiknek eltartásáról
gondoskodni a természet szigorú törvényein alapuló
mulhatlan kötelessége, — a kínálkozó alkalmat alig
várja, addig a gazdag, könnyen bú nélkül várhatja a
„legközelebb“ adandó reája nézve tán sikeresebb
alkalmat, és ha, — úgy hisszük ezt ki sem fogja két-
ségbe vonni — ezen elv lenne az össz emberiség társa-
dalma előtt irányadó, úgy akkor nem jelentkeznének
a socialista, communista, nihilista és még
Isten tudja miféle a társadalmat vég pusztulással
fenyegető férgek; nem lenne oly sok proletárius és
dologtalan egyén, mert legyen az iskolázott ember
bármily becsületes és tiszta lelkű, az élet szükségletei
által üzetve, mesterség vagy kapáláshoz nem értvén,
kénytelen — sok esetben arc pirulással is — a hozzá nem
méltó zúgírászat és egyéb aljas dologhoz fogni, hogy
megszerezhesse éhező családjának a falat kenyeret.

De meg, a gazdag és vagyonos embernek meg-
vannak a jó barátja és pártfogói, a kik minden alkalmat
felhasználva pártfogoltjukat könnyű szerrel alkal-
mazhatják a hozzá méltó hivatalos állásba, míg a
szegényt, ha ez, a már vele született természeténél
fogva egy kissé szerényebb és magába zártabb viseletű,
és ha történetesen valami magasabb állású protectora
vagy tágasabb rokoni köteléknél fogva ismeretsége
nincsen, senki sem veszi figyelembe, és e szerint elvár-
hat bármily szerény hivatalért akár az ítélet napig.

Fenn említett cikkünk egyik sorából sem tűnik
ki, hogy mi a fizetés felemelés ellen lettünk volna, sőt
ellenkezőleg, ha a városi házi pénztár állapota —
a közönségre kivetendő új teher nélkül — meg-
engedi a fizetés javítást, úgy akkor mi sem szólunk
ellene, de kívánni okvetlenül a fizetés felemelést,
és az össz közönség a város képviselői iránt támasz-

T Á R C S A.

A SZENVEDÉLY HULLÁMAIN.

Beszély.

Irtá: Csejthey T. Zoltán.

Az erdőben hűvös szellő kezdett lengedezni, az-
után csúszva lassan, mint az álom, köszöntött be az
alkony, piros mosolygássá vált a nap színe és bibor
golyója a béceek orma mögött hanyatlott le. A nyári
teli hold sugarai áttörtek a fák lombjain; halkan zúgó
esti szellő keletkezett a fák között, s mint valami halk
sóhaj tört elő.

Margit, fejét karjára támasztván, szemeivel egy
teli fényben ragyogó csillagra nézett, mely a lombok
között, mintha szem lett volna, ragyogott le a földre.

Gondolataiba merült.

„Margit!“ szóllalt meg egy hang mögötte. Mar-
git felsikoltott, azután egy pillantást vetett az előtte
álló ifjúra.

„Szilárd!“ mondá édes csengő hangján.

„Igen én vagyok Margit,“ felelé szomorúan az
ifjú.

„Most már mindent tudok“ mondá halkán Margit.

Szilárd, a nélkül, hogy ezen halkán kimondott
szavakat hallotta volna, folytatá:

„Atyja elutasított. És én igazat adok neki. Hogy
is mert lelkem arra gondolni, hogy valaha önnel, a
dúsgazdag Virághalmi lányával egyenlő leszek? Hiú
ábránd volt minden. Feledjen el Margit!“

„Soha! soha!“ kiáltá ez.

„Űzze ki szívéből szerelmét, melyet irántam táp-
lál. Nem lehetünk mi egymáséi soha; nagy távolság
van köztünk, mely mérhetetlen; oly távol állunk egy-
mástól, mint az egyik csillag a másiktól.“

Margit nem szólt, de beszéltek helyette könyüi.

„Oh Margit, ha tudná, mily fájdalmas gyötre-
lem volt az, végig hallgatni atyja szavait. Nem fé-
kezte magát indulatában, megsértette hevében becsü-
letemet, mindenemet. És én úgy álltam előtte, mint
az iskolás gyermek, kit tanítója hanyagságáért korhol.
Hallgattam, mert beláttam, hogy igaza van, mi nem
lehetünk egymáséi.“

„S miért nem?“ kérdé zokogva Margit.

„Mert — úgymondá atyja — leányom dúsgaz-
dag, te pedig oly szegény vagy; még cimed, becsüle-
ted, rangod sínes,“ felelé Szilárd.

„És nem volna önnek kitartása, ereje, rangot, ci-
meket szerezni értem Szilárd?“ mondá Margit és kék

tott bizalmát egynehány ember komótiójáért feláldozni azért, hogy Angliával párhuzamosan haladhassunk és összehasonlítottassunk, az annyi volna, mint összehasonlítani a miliomost a szegény napszámossal.

Popovich Jenő.

Zenta régisége.

(Folyt. és vége.)

De másrésről is sokat kellett szenvednie a városnak, hatalmasabb szomszéd földesurak annyit fosztogatták s pusztították, hogy csak a következő század elején birt ismét némi erőre kapni. Erre a káptalan e birtokának jólétét s felvirágzását előmozdítani akarván, megkérte a királyt, II. Ulászlót, hogy a célból némi szabadalmakkal ajándékozza meg e várost. S ezt a király 1506. évi febr. 1. kelt privilegiumban meg is tette; felruházta a várost örök időkre mindazon szabadságokkal és előjogokkal, melyekkel akkor Szeged városa birt. Cime ezentúl ne oppidum legyen, hanem civitas, azaz szab. kir. város. A városnak adott címer pedig köralakú s ebben patronusának szt. Péternek két szöge keresztbe állítva hegyökkel felfelé; alul a szögek fejénél egy-egy kecsége, fejükkel ellenkező irányba fordítva; fölül pedig a szögek között egy búzakalász. Az egészzet e szavak veszik körül: Sigillum Civitatis Zyntha. — Ezen címert a városi hatóság hivatalos használatán kívül a polgárok is használhatták leveleiken, de csak vörös viaszban. (Magy. tört. tár 1863. XII. 136.)

A városnak e szabadalmai azonban nem vonták még ki a budai káptalan földesúri joghatósága alól. Szabad városi léte és a földesuraság szépen megfér egymás mellett. S e jogánál fogva a budai káptalan

már 1513. máj. 15. Márton csizmadia céhmesternek kérelmére átírja és engedélyezi a szegedi csizmadiák szabadalmait a zentai csizmadiák és bocskorkészítők számára és megengedi, hogy felváltva egy csizmadia és egy bocskorkészítő legyen céhmester. — Épen így írta át ugyanazon napon Szabó János és Máté kérelmére a szegedi szabócéh szabadalmait is, a zentai szabók részére. (Magy. tört. tár XII. 78.)

1522. máj. 29. a káptalan jóváhagyja a gyermektelenül elhalt Szücs Albert zentai főbírónak végrendeletét. (U. ott 98.)

Igen szép fejlődésnek indult a város földesurának apai gondoskodása alatt; de a most következő török korszak tönkre tette jólétét s magyar népét is elszéleszté. A török lett most itt az úr és rá cök költöztek be a magyar lakosságától elhagyott városba. S egy kinteli hosszú évszázad alatt földesura is talán megfélelkezett róla vagy nyomát vesztette Zenta városának, a mire egy 1649. évi jun. 9. kelt levél enged következtetni, a mely által a szegedi városi hatóság az óbudai káptalant tudósítja, hogy:

„Szena városa Csiongrád vmegyében, mostan Rácok-lakóhelye, holott török kastély is vagy on építve; mivel régi levelünkből nyilván kitetszik, hogy a budai nemes káptalanhoz tartozandó jószág, lelkiismeret ellen való dolognak ítélnék lenni, ha az anyaszentegyház jószágát tudva eltitkolnánk. Azért annak bizonyására levelünket is felküldjük, melyet megoldvasván visszaadni kívánunk . . . . Datum Mező Szegedini.“ (Magy. tört. tár, XII. 112.)

A török korszakból eddig más e városra vonatkozó adatokat nem ismerünk. Annál szebb része jutott neki e vidéknek a török hatalom alóli végképeni felzabálásában. Mert 1697-ben szept. 11. épen a város

szemei oly pillantással fordultak Szilárd felé, mely telve volt bizalommal, reménnyel.

Szilárd megragadá Margit kezét, szívére szorítá és mondá:

„Önért Margit még a csillagokat is lehozom az égről.“ — „Igen — folytatá kevés szünet után — munkálkodni fogok, hogy elérjem a legmagasabb polcot.“ És ezzel keblére ölelé Margitot, ki nem birt ellenállni az erős karoknak, mint a virág nem bírja megakadályozni a kezét, mely letépi; és a mint magához szorítá Szilárd kedvesét, egy esókot nyomott homlokára . . . . .

Hosszú, forró esók volt ez, ha szenvedélyes volt is, nem érzéki szenvedély nyilvánult benne, hanem a határtalan szerelemnek szenvedélye.

Szilárd hosszasan szívéhez szorítá és bele nézett szemeibe, azokba a ragyogó szép kék szemekbe.

A hold teljesen megvilágítá a keblén pihenő szép arcot.

Hit, remény, szerelem ragyogott azon.

„Igen Margit — szólta Szilárd — elmegyek és önért fogok küzdeni, hisz' önnek köszönhetem ama reményeket és álmokat, melyek nekem a boldogsággal egyenlők. Dolgozni fogok éjjel és nappal, hogy önért magamnak hírnevet, becsülést, vagyont szerezzek és

azután visszatérek önhöz, mert nekem nincs más célom az életben, mint boldogul élni kegyed mellett, nincs más célom, mint kegyedet nőül nyerni.“

Margit szótlantul, hálás tekintettel nézett Szilárdra.

Csend volt. A falu kicsiny harangja megcsendült, hirdette az ima óráját. Margit lovához ment. Kezét nyujtá Szilárdnak, mit ez ajkához emelt, forró esókot nyomva reá.

„Isten önnel Margit!“ kiáltá Szilárd a távozó után.

Margit eltűnt az erdőben. Szilárd néhány percig merengve nézett utána, azután elindult az úton, melyen Margit távozott. Kiért a szántóföldek közé. A kalászosok aransárga színe elhalványult az est homályában. A völgy elhagyatott néma volt. A hold ezüst fénynyel árasztá el a hegyek ormait. A távolban egy rohanó tömeget lehetett látni.

Margit volt az.

Szilárd utána intett kezével, sóhajtva:

„Isten veled!“

Azután hazatért nyugalomra. Boldog érzéssel szunnyadt el és azt álmodá, hogy boldogabb világba költözött, hol először is Margit angyali arca tünt elébe.

(Folyt. köv.)